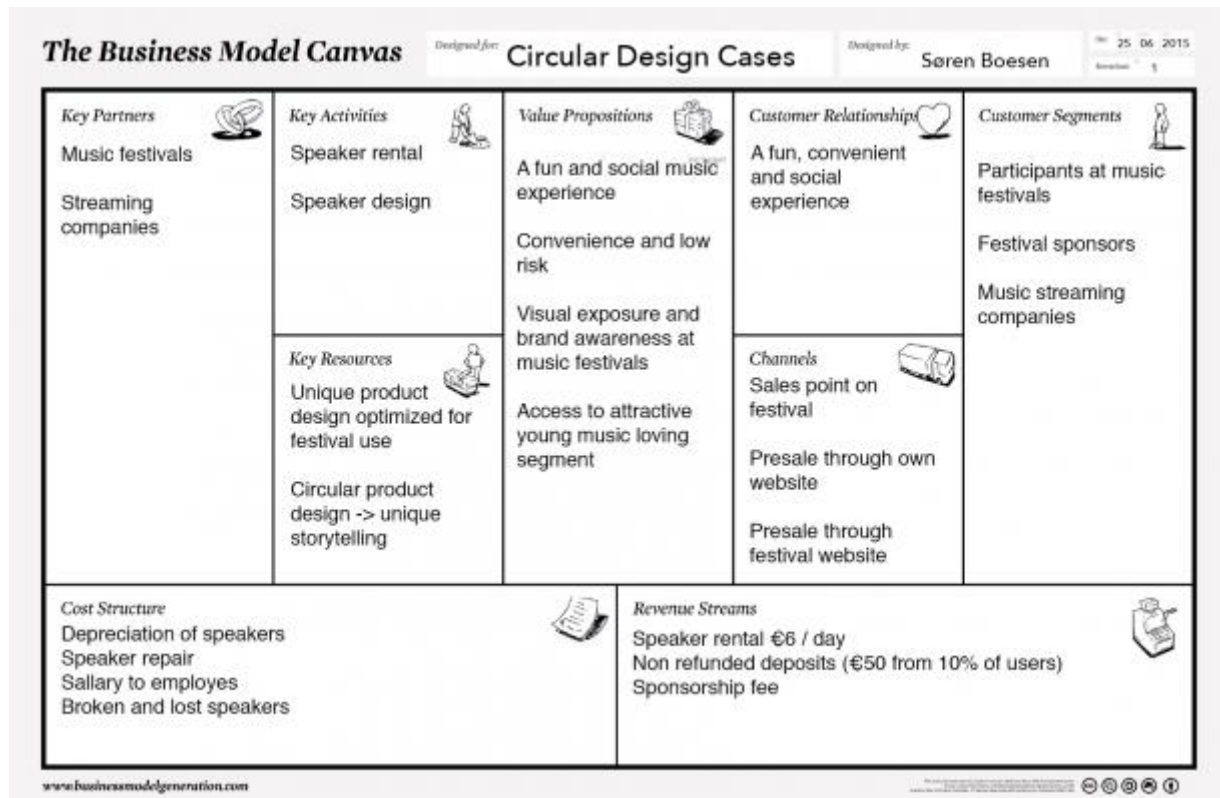

CIRCO scheidt duurzame business in circulaire economie

Door Désirée Crommelin, 01/10/2015

“MET CIRCO SCHEP JE DUURZAME BUSINESS IN DE CIRCULAIRE ECONOMIE DOOR JE KETEN BIJ HET ONTWERPEN OM TE DRAAIEN en te beginnen aan het einde van de levenscyclus van het product”, zo vat Pieter van Os van Reversed Concepts de achterliggende drijfveer van CIRCO samen. Maar vult hij nadrukkelijk aan: “Het gaat erom waarde te herkennen in het afgedankte product en daarmee nieuwe business te creëren. Onze Engelse slagzin *CIRCO creating business through circular design* onderstreept dit.”

“Waarde ontsluiten creëert nieuwe duurzame business en CIRCO kan hierin als motor fungeren.”

RACE

In de RACE-coalitie (Realisatie van Acceleratie naar een Circulaire Economie) bundelen Circle Economy,

CLICKNL|DESIGN, het Groene Brein, de Groene Zaak en MVO Nederland hun krachten. Acceleratio, IMSA, RVO.nl en TNO zijn daarbij partners. De samenwerking maakt deel uit van het Van Afval naar Grondstof-programma van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu.

Keten omdraaien

Op dit moment worden afgedankte spullen door producenten en leveranciers niet echt als hùn probleem gezien. Want het apparaat, fles, zak is dan toch in het bezit van de gebruiker? Onder sociaal, economische en politieke ontwikkelingen- zoals de komende klimaatconferentie in Parijs, het recente het schandaal rondom het VW-concern, Shell's terugtrekking uit Alaska – wordt een kentering in het denken van bedrijfsleven en consument steeds meer uitgesproken. In de media worden de gevolgen van klimaatverandering, milieuvervuiling en schaarste van grondstoffen breed uitgemeten. Steeds meer partijen in bedrijfsleven zoeken naar duurzame oplossingen voor producten om zo hun verantwoordelijkheid te nemen. In de gemakzuchtige kringloop van het heersende kortzichtige denken in de massaconsumptie worden de barsten zichtbaar. Anders te ontwerpen zoals CIRCO voorstaat, kan daarin een motor zijn op weg naar verantwoord maatschappelijk ondernemen. “Als je anders naar afval kijkt, kan je daarin wel degelijk waarde aan toekennen: grondstoffen, hergebruik en producten met nieuwe diensten. In de circulaire economie is het voortaan de vraag: Waar zit de waarde-vernietiging en hoe kunnen we daar juist weer waarde uithalen? Die waarde ontsluiten creëert nieuwe business en CIRCO kan hierin een interessante rol spelen.”

CLICKNL / DESIGN

Topsector

Het Innovatienetwerk [CLICKNL](#) is een onderdeel van de Topsector Creatieve Industrie. Onder regie van het netwerk is een breed gedragen innovatieagenda opgesteld, die de komende jaren uitgevoerd zal gaan worden. De samenwerking tussen onderzoek, bedrijfsleven en overheid staat hierbij centraal.

CIRCO is onderdeel van ‘Nederland Circulair!’, het programma van de RACE coalitie, dat wordt ondersteund door het Ministerie van Infrastructuur en Milieu. Gezamenlijk willen zij de ontwikkeling naar een circulaire economie met design als motor versnellen. Dus geen idealistische luchtfietserij, maar met het ontwerp een nieuwe businessmodel met business opportuniteiten ontwikkelen, dat oplossingen biedt om aan onze maatschappelijke zorgen van morgen het hoofd te bieden: van afvalbergen tot en met prijsstijgingen van grondstoffen, die het bedrijfsleven in haar eigen portemonnee voelt. Van Os illustreert dit met de ontwikkelingen in de telecom markt. “Daar worden nog steeds nieuwe non-adaptable producten in de markt gezet of gesubsidieerd” weet hij uit ervaring. Hij zamelde eerder met zijn bedrijf Reversed Concepts succesvol oude onbruikbare mobiele telefoons in om ze te laten ontmantelen voor hergebruik van de grondstoffen. Tegen deze onverantwoorde en kortzichtige strategie komt zo zien we steeds meer, verzet van gebruikers, MVO-ondernemers in de keten en de politiek. Het overstelpen van de markt mag dan op korte termijn goed zijn voor omzet; het is slecht voor ons leefmilieu waar zwaar vervuilend afval zich opstapelt. Ondanks goedbedoelde MVO-doelen binnen het bedrijf zelf komt het

bedrijfsleven er nu niet meer onderuit. “Echt duurzaam ondernemen is meer dan biologische producten in de kantine, reizen met OV, energieneutrale kantoor etc.”

Kiteboard

Bij kiteboarden loop je als surfer een leerproces door, waarbij je om de zoveel jaar een nieuwe, moeilijker kiteboard nodig hebt. Kitesurfers, die zich primair op natuurkracht op zee staande moeten houden, willen die vervuiling van het weggooien of laten slingeren van afgedankte kiteboarden niet langer. Dus ontwierp een studente, zelf kitesurfer een kiteboardreeks met diensten zoals leasen. Daarbij reken de surfer niet het gebruik af, maar de voortgang die hij/zij boekt. Dit competitie-element prikkelt zorgvuldig omgaan met het kiteboard en is weggooien van ervan voortaan geschiedenis!

CIRCO

Maar wat is circulair design en wat kan dat bijdragen aan veranderingen? “Het is in ieder geval meer dan ontwerpen van een componentenopbouw van een product, want bij hergebruik levert de aansluiting en het passend maken ervan veel technische problemen op. CIRCO begint met anders kijken naar het product en na te denken over Hoe anders en waar te beginnen?” De keten omdraaien en de andere kant op denken, is volgens Van Os voor bedrijven best moeilijk. “Het lijkt nogal rigoureuus, maar kan verrassende efficiency binnen het bedrijfsproces opleveren. Iets opnieuw zo te ontwerpen dat het nieuwe (deel)producten en diensten oplevert zoals service of leasen, is spannend en uitdagend.” Dit anders over de keten denken brengt verantwoordelijkheid weer meer terug bij ontwerpers. Die verloren bij de massaproductie van de laatste decennia hun directe betrokkenheid van de beleidsstrategie van het bedrijf. “Met CIRCO kunnen ontwerpers door innovatief circulair te ontwerpen een essentiële schakel worden in de strategie van het bedrijf en oplossingen aandragen, die leiden tot ècht verantwoord ondernemen.”

Waarde creëren

De winst van een product zit hem niet in het produceren en verkopen, want daarna begint het pas. Rond het leven van een product kan je op vele manieren waarde creëren voor bedrijven, gebruikers en leefomgeving. Wie zich richt op gebruik in plaats van verbruik en op het cultiveren van waarde in plaats van alleen het verkopen, herkent nieuwe uitdagingen en businesskansen. Voor CIRCO waarin TU-Delft, Reversed Concepts en CLICKNL samenwerken, staat business creëren voorop. Het CIRCO-platform organiseert vanuit drie invalshoeken: *Circular business design Track*, *Circulair design Class* en *CIRCO* als bijvak. Zo bouwt het een platform waar over het product kennis, technologie en ontwerp worden geïntegreerd om tot innovatief en werkende businessoplossingen te komen voor duurzame oplossingen van onze milieuproblemen. Bij alle drie – die dit jaar met de steun van het ministerie van I&M nog gratis zijn – wordt het boek *Products that last, product design for circular*

business models van Marcel den Hollander, Conny Bakker, Ed van Hinte en Yvo Zijlstra, leidraad gebruikt.

“CIRCO gaat om Doen! Om nieuwe business te ontwikkelen!”

Circular business design Track

Bij *Circular business design Track* kunnen maximaal 10 bedrijven meedoen: twee medewerkers van het bedrijf, vier ontwerpers en vier studenten. “Bij CIRCO gaat het om Doen! Om nieuwe business te ontwikkelen!” Tijdens de eerste Circular business design Track, een driedaagse workshop verspreid over een aantal maanden, hebben alle partijen – bedrijfsleven, ontwerpers en initiatiefnemers veel geleerd. Zo bleek dat bedrijven anticiperend op hun verwachtingen van circulair ontwerpen niet alleen hun eigen ontwerper en accountmanager meebrachten, maar ook iemand uit de voor hen aanpalende – de voorafgaande en de opvolgende – schakel in de productketen meenamen. Ter plekke ontstonden er zelfs al businessdeals, toen men tijdens de Track ontdekte dat het ene bedrijf bijvoorbeeld te veel afval produceerde en het andere dat juist als grondstof zocht. “Zo leveren ze voortaan elkaar een nieuwe dienst en lossen een afvalprobleem op.”

Speaker

Wist je dat op festivals 16.000 kilo electronic waste wordt achtergelaten: speakers, batterijen, telefoons, opladers etc.? Een van de studenten Søren Boesen, heeft nu een draadloze speaker ontworpen die de festivalbezoeker kan huren en die alleen ter plekke multifunctioneel te gebruiken is: van speaker om muziek te delen tot en met oplader voor mobiele telefoon. Bij vertrek lever je speaker, die ook een prachtig instrument voor sponsoring is weer in.”

Circulair ontwerper

Tijdens de eendaagse *Circulair design Class* krijgen ontwerpers de kans gezamenlijk circulaire businessmodellen en ontwerpstrategieën in te passen in hun eigen situatie. Op basis van de principes van ‘*Products that Last*’ maken ze nieuwe concepten voor bestaande producten en diensten die hij/zij al heeft ontworpen of hoe die in de toekomst te ontwerpen. “Het maakt de ontwerper met circulair ontwerpen bewust van zijn rol als een *change agent* en dus in circulair ondernemen. Want in het laatste onderdeel van de dag wordt geleerd, hoe je in jouw dagelijkse praktijk circulair ontwerpen op de agenda van je opdrachtgevers of collega’s kunt krijgen.”

TU Delft studiepunten

Onderwijs speelt een essentiële rol bij het ontwikkelen van een circulaire economie. Studenten kunnen meedoen aan de trainingen aan de TU Delft en zo met CIRCO als bijvak studiepunten halen. In het eerste blok dit jaar deden zeven studenten mee, die over de voortgang en resultaten van hun onderzoek en ontwerp blogde. Als afsluiting van dit studieblok gaven de student een presentatie van het eindresultaat bestaand uit minimaal product-concept, businessmodel en market- development voor een aantal design strategieën. Van Os toont zich heel enthousiast over wat er niet allemaal op

tafel kwam tijdens de bijeenkomsten met de studenten. “Hoe anders kijken zij tegen iets aan!” Op [Circular design cases](#) kun je deze blogs lezen: over [circulaire tandpasta](#) , [koelkast](#), [slippers](#), [luidspreker](#), [hockey stick](#), [kiteboard](#) tot en met een [fietslamp](#). CIRCO heeft een wedstrijd voor ze uitgeschreven. Wie de winnaar is, wordt op 22 oktober tijdens de Dutch Design Week bekend gemaakt, waar de studenten hun prototypes demonstreren. Via het CIRCO-platform heeft een leverancier van kiteboards al belangstelling getoond voor het ontwerp van een van de studenten. Trots vermeldt Van Os tenslotte dat *Circulaire design cases*, is voorgedragen voor ‘de meest innovatieve studierichting 2015’.

[CIRCO](#)

Désirée Crommelin
© duurzaamplus.nl